

ASPECTE PRIVIND APLICAREA REFORMEI AGRARE
ÎN JUDEȚUL ARGEȘ

ION ȘTEFAN*

În condițiile în care, în toamna anului 1944, soldații români luptau din greu pe frontul de Apus, în țară situația se deteriora tot mai mult din cauza agitațiilor și acțiunilor comuniștilor organizați în așa-numitele „gărzi patriotice” ce incitau la acte de violență și nesupunere. „Gărzile patriotice” au trecut la înlăturarea primarilor și a prefecților național-țărăniști și național-liberali, instalând oamenii Frontului Național Democrat.

La 18 septembrie 1944, în comuna Bădești, județul Muscel, a fost instalat primul primar comunist din județ, în persoana fostului ilegalist Ion Mincu. Exemplul va fi urmat în alte localități: la Livezeni, comunistul Constantin Manda, la Rătești, Radu Vochin, iar la Schitu Golești, Petre Hurubeanu. Ziarul „Scânteia”, nr. 42/2 noiembrie 1944, publica textul procesului-verbal încheiat în comuna Bădești, cu ocazia alegerii lui Ion Mincu ca primar al comunei:

„Proces Verbal

Astăzi 18 octombrie 1944

Subsemnații locuitori din comuna Bădești, județul Muscel, ne-am adunat în prezența domnului Pretor al Plășii Râul Doamnei, județul Muscel și am procedat la alegerea unui comitet de gospodărire a comunei Bădești care se compune din următoarele persoane:

Ion M. Mincu, cizmar, ca președinte, Dumitru Tițescu, învățător, Gheorghe N. Georgescu, Vasile Toader, Ilie Vasile, I. Gr. Barbu, Petre I. Mica, Ion C. Iordache, Valeriu M. Barbu, Paraschiv V. Mincu, Ion M. Negru, Vasile Ez. Mincu, Ion N. Ionescu, Nicolae D. Stoica, Nicolae Gh. Oprea, Nicolae M. Alboiu, Ilie I. Staicu, Mihai C. Mihai, Gheorghe St. Nae, Nicolae I. Militaru, Ion I. Dobrinioiu, Ion P. Lăstun, Petre N. Dan, Ion T. Tudorache și Vasile Iordache“.

Urma apoi o serie de hotărâri cu caracter populist vizând ajutorarea persoanelor sărace, scutirea acestora de prestații, împărțirea moșiei aparținând Zoei Calleya Baldovin și scoaterea la licitație a pământului aparținând școlii precum și cel al Bisericii¹.

* Școala nr. 11, Pitești.

¹ Ion Mincu, *Însemnările personale*.

În satele județului Argeș, în luna octombrie au fost înlocuiți primarii din 39 de comune, iar în noiembrie din 58 de comune². În plasa Rociu, în luna noiembrie 1944, s-au schimbat primarii în toate comunele. Primarii de curând instalați se bucurau de protecția cea mai înaltă. Exemplificăm prin cazul din comuna Cocu, județul Argeș. La 5.04.1946, notarul comunei, Ion Alecu, se plângea printr-o notă adresată Prefecturii Argeș, de abuzurile noului primar, Ilie Minoiu. În urma anchetei Serviciului administrativ al Prefecturii, acesta decide suspendarea din funcție a primarului comunist. Prefectul județului, Constantin Chiriac, membru al P.N.L.-Tătărescu, aliat comuniștilor, prin decizia nr. 3.887/20 aprilie 1944, revine și decide menținerea în funcție a primarului³.

În aceste condiții s-au format primele comitete județene de partid, în județele Argeș și Muscel. Comitetul județean Argeș al P.C.R. își avea sediul în casa fostului ilegalist Petre Năstăsescu, cizmar, pe strada „Sf. Vineri”. Componenta era următoarea: Petre Năstăsescu-secretarul Comitetului, Constantin Stănescu-secretar cu propaganda, av. Constantin Chiriac, Iosif Ivescu, Ion Stoian-activist pe linia Frontului Plugarilor, Stan Arsene-președintele sindicatului, Ion Buzescu-responsabil cu probleme agrare, Ștefan Bălănescu-președintele Uniunii Patrioților, Constantin Frîntu, Ana Mihai - responsabil cu munca femeilor, Marin Neacșu-responsabil cu celulele la sate⁴.

Alcătuirea Comitetului județean Muscel al P.C.R., era următoarea: Iosif Matica-secretarul organizației, Iulian Vasilescu, Constantin Mitu, Petre Hurubeanu, Iulian Manu, Eugen Hirschi, Sică Enescu, Radu Minu⁵. Comitetul județean P.C.R. Argeș a sprijinit constituirea și funcționarea organizației Frontului Plugarilor, din conducerea căreia făceau parte Ion Stoian, Ion Buzescu, profesor Ion Garofoiu și alții. La adunare generală a profesorilor secundari din județul Argeș din 19 noiembrie 1944, profesorul Garofoiu cere învățătorilor satelor participanți să îndrume și să sprijine acțiunile țărănești.

S-a constituit Comitetul județean Argeș de expropriere a moșiilor, din care făceau parte: Petre Năstăsescu, profesor Ion Garofoiu, Ion Stoian, ing. Constantin Ioniță, Ion Buzescu și Constantin Chiriac⁶.

La îndemnul acestora, țăranii vor devansa reforma agrară, și au început în octombrie 1944 să-și împartă moșiile prin forță. Oficiosul P.C.R., ziarul „Scânteia”, scria la 26 noiembrie 1944: „Nu Mihalache va da pământ țăranilor săraci, ci țăranii înșiși sub conducerea Frontului Național Democrat îl vor lua. Și bine fac”. Tot în noiembrie 1944, Nicolae Penescu, secretarul P.N.Ț-Maniu, în intervenția sa din cadrul ședinței Consiliului de Miniștrii din 20 noiembrie 1944, propunea să se precizeze că „înlocuirea autorităților administrative și polițienești prin manifestațiuni locale este ilegală”⁷. Asemenea atitudini au luat și alți mari proprietari din Argeș precum Marin Pițigoi (moșier în comuna Broșteni și posesor a 80 ha de teren), Constantin I. Drăguțescu (moșier din Hîrșești, posesor a 143,50 ha), Nicolae Popescu (moșier din

² Arhivele Naționale, Direcția Județeană Argeș (în continuare A.N.D.J.-Argeș), dos. 8740/1944.

³ *Ibidem*, dos. nr. 11/1945, f. 29.

⁴ Petre Popa, *Pitești 620. Memento*, Ediția a II-a, Editura Paralela 45, Pitești, 2008, p. 154.

⁵ Coord. Gheorghe Pârnuță, *Câmpulung-Muscel. Ieri și azi*, Câmpulung-Muscel, 1974, p. 267.

⁶ Dumitru Tudor, *Pagini din glorioasa luptă a maselor pentru cucerirea puterii în județul Argeș*, Secera și ciocanul, nr. 4911/27.02.1970.

⁷ Al. Gh. Savu, „Se înfruntă două tactici”, Magazin istoric, nr. 1, 1970, p. 8.

Dobrogostea, posesor a 110 ha), Gheorghe Brătianu (moșier din Rătești cu 427 ha), Toader Pașaval (moșier din Perișani, cu 182 ha) și alții.

Pe fondul acestor evenimente, generalul Constantin Sănătescu va demisiona la 2 decembrie 1944.

Regele l-a însărcinat pe generalul Nicolae Rădescu cu formarea noului guvern.

Guvernul Rădescu, format la 6 decembrie 1944, ca și cele conduse de Constantin Sănătescu, avea în componența sa, în majoritate, militari și tehnicieni. Totuși, va crește influența comuniștilor în absența unei reacții politice din partea liberalilor, dar mai ales a național-țărăniștilor, cei care reprezentau cel mai puternic partid în acel moment și care la 23 august 1944 au refuzat preluarea puterii. În guvernul format la 6 decembrie 1944, Petru Groza era vicepreședinte, iar Teoharie Georgescu, din partea P.C.R., subsecretar de stat la Interne, în timp ce portofoliul Internelor aparținea lui Rădescu. În curând vor apărea neînțelegeri între generalul Rădescu și miniștrii comuniști, susținuți de sovietici. Generalul Nicolae Rădescu, în speranța iluzorie că puterile occidentale vor reacționa, afirma în mesajul său adresat poporului la 1 ianuarie 1945: „condițiile armistițiului sunt prea grele și inexecutabile, din cauză că nu suntem lăsați să ne normalizăm viața. De unde nu e, nici Dumnezeu nu poate să dea”⁸.

În februarie 1945, Frontul Național Democrat a lansat lozincă înfăptuirii „pe cale revoluționară” a reformei agrare și a declanșat o vastă campanie împotriva lui Nicolae Rădescu, care se încapățâna să nu cedeze puterea, fiind hotărât să ia măsuri ferme. Conducerea P.C.R. a elaborat un adevărat scenariu de răsturnare a guvernului, pentru preluarea întregii puteri. Comuniștii au făcut public, la 9 februarie 1945, Manifestul Partidului Frontul Plugarilor. Prin acest manifest se făcea îndemnul de a se împărți pământul „moșierilor și chiaburilor”. În aceeași lună, reprezentanții P.C.R. s-au retras din „Comisia pentru studiul reformei agrare”, având ca argument faptul că „s-a discutat, s-a scris, s-au ținut discursuri, acum e timpul de trecut la fapte. Comisiile țărănești au de îndeplinit înfăptuirea reformei agrare”⁹.

La 6 martie 1945, prin presiunile sovieticilor, s-a constituit primul guvern de „largă concentrare democratică” condus de Petru Groza și în felul acesta comuniștii au făcut primul pas important spre preluarea puterii totale în România. În acest guvern nu au intrat reprezentanții „partidelor istorice”, crescând în schimb ponderea comuniștilor și a aliaților lor. Totuși, pentru a da o tentă de legalitate și de democrație, au fost incluse și două facțiuni dizidente: cea liberală, condusă de Gheorghe Tătărăscu, și cea național-țărănistă condusă de Anton Alexandrescu. Una dintre măsurile promovate de urgență de guvernul Groza a fost reforma agrară, promovarea ei fiind argumentată prin încercarea de captare a simpatiei românilor situați, atunci, în cea mai mare parte pe poziții naționaliste și anticomuniste.

Astfel, pe 22 martie 1945 a fost adoptată de guvern legea nr. 187, prin Decretul nr. 816 pentru înfăptuirea reformei agrare, legea care pe 23 martie a fost sancționată de Rege. Atât legea, cât mai ales regulamentul de reformă agrară, explicau în mod amănunțit condițiile în care urma să aibă loc acțiunea de expropriere a

⁸ Constantin Kiriteșcu, *România în al doilea război mondial*, vol. II, Editura Univers Enciclopedic, București, 1995, p. 317.

⁹ Scânteia/10.02.1945.

moșierilor și de împrăștiere a țăranilor fără pământ sau cu pământ puțin, fără a depăși limita de 50 ha. Articolul 3 prevedea confiscarea pământurilor colaboratorilor cu Germania, absenteiștilor, criminalilor de război, refugiaților în alte state cu care România era în război, a celor care în șapte ani consecutivi nu și-au cultivat pământul (excepție făcând loturile până la 10 ha) și în sfârșit, suprafețele mai mari de 50 ha. De asemenea un alt articol, șase, prevedea că vor fi confiscate și batozele, tractoarele, secerătoarele, locomobilele și combinele iar uneltele agricole mărunte și vitele vor fi date țăranilor odată cu pământul.

Din însemnările lui Ion Mincu aflăm și cum s-a făcut reforma agrară în comuna Bădești, din județul vecin, Muscel. În calitate sa de președinte al Frontului Plugarilor din județul Muscel, Ion Mincu a difuzat, alături de Dumitru Manda din Livezeni, un manifest mobilizator adresat țăranilor. Unul din punctele înscrise în procesul-verbal din 18 septembrie 1944 privea și împărțirea moșiei aparținând Zoiei Calleya Baldovin. Primarul Ion Mincu, împreună cu alți 15 țărani (Paraschiv M. Mincu, Vasile I. Toma, Vasile Toader, Ion C. Iordache, Ilie M. Păuna, Vasile I. Georgescu, Gheorghe N. Georgescu, Aurel Samoilă, Ion N. Ionescu, Vasile Gr. Barbu, Ion P. Negru, Vasile Gh. Dobrinou și Gheorghe Gh. Luca), cu ajutorul unei sârme de întins rufe în lungime de 50 m, a măsurat moșia în lung și lat pentru a afla suprafața. În calitate sa de primar, a convocat o adunare populară la care au participat aproximativ 2000 de oameni. În prezența jandarmilor care nu au intervenit, pământul a fost împărțit, ocazie cu care au fost împrăștiate 300 de familii cu suprafețe pe care le stăpânesc și acum. Întocmirea tabelelor cu împrăștierea au avut la bază criteriile precum: cei de pe front, văduve, invalizi și orfani de război, cei cu pământ puțin. În amintirile sale, bătrânul ilegalist a păstrat tabelul nominal cu numele celor 285 de locuitori ai Bădeștilor împrăștiți cu terenurile Zoiei Calleya Baldovin. Și, într-adevăr, criteriile de mai sus au fost respectate, primii care au primit pământ au fost participanți la război, văduvele și orfanii de război. Dar iată procesul verbal întocmit cu acea ocazie:

„Proces-Verbal

Noi, membrii în Comitetul comunal de efectuare a împrăștiării din comuna Bădești, județul Muscel.

Având în vedere dispozițiile Decretului-lege pentru înfăptuirea reformei agrare, publicat în M. Of. nr. 68 di 2 martie 1945, ne-am întrunit azi data de mai sus în localul primăriei comunei Bădești unde luând în cercetare cazurile de împrăștiere din comuna Bădești care urmează să fie împrăștiate.

Sânt trecuți pe tabelul de împrăștiere un număr de 285 locuitori cum și obștea satului Bădești cu întinderi de terenuri pentru pășune comunală și grădini de lucernărie și una casă, magazie și un coteț obște a locuitorilor din Bădești, iar grajdul se dă cu titlu de proprietate invalidului Ion Butaru.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal.

Primul primar comunist în județul Muscel

Ion Mincu

Prefect, Ilie Patraulea

Primarul orașului Câmpulung, Iulian Vasilescu

Aj. primar al orașului Câmpulung, Sică Enescu

Membrii Comitetului: GH. P. B. Safta, Ion I. Dobrescu, Gh. Săndulescu, Ion Oprescu, Teodor Acatincăi, Ion N. Ionescu, Vasile Georgescu¹⁰.

Cu ocazia împrumutării, a avut loc o mare întrunire chiar în mijlocul loturilor celor împrumutării în punctul „Sălbiș” în prezența „organelor județene de partid și de stat”: Prefectul de Muscel, profesorul Ilie Patraulea, Primarul orașului Câmpulung-Muscel, Iulian Vasilescu (originar din Bădești), ajutorul de primar din Câmpulung, Sică Enescu, un număr de muncitori de la I.A.R. Câmpulung, mineri din bazinul carbonifer Schitu-Golești, de la mina de cărbuni din Berevoiești și de la Uzina Electrică. În cuvântul său, primarul Ion Mincu spunea printre altele: „Uitați-vă dv., o cocoană singură se răsfață din Dealul Vâlsanului și până în Valea Bratiei, iar noi sântem câteva mii. Măsurați această moșie, împărțiți-o după dreptate, adică ținând socoteală de cei aflați pe front, de I.O.R. și de cei fără pământ și pe urmă cei cu pământ puțin. Luați-o, împărțiți-o și s-o stăpâniți sănătoși”¹¹.

Informațiile obținute din memoriile bătrânului ilegalist pot fi completate cu cele din documentele aflate în arhive. Prezentăm un astfel de document pentru a avea imaginea reală a modului în care a fost pusă în practică reforma agrară din 6 martie 1945. Documentul prezintă un aspect mai puțin favorabil comunistilor, acela al devastării conacului bătrânei Baldovin de către comuniști. Aceștia au instigat locuitorii și au pătruns în conac amenințându-l cu moartea pe proprietăreașă care toată noaptea de 8/9 aprilie 1945, la lumina lămpii a trebuit să semneze acte de proprietate. Cele mai bune pământuri, loturi de pădure și altele au revenit comunistilor.

„Rechizitoriu introductiv

Nr. 142

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Muscel.

Având în vedere alăturatele acte de instrucție penală.

Considerând că din aceste acte rezultă că:

Inculpații: Hristu Vladimir, Ion M. Mincu - Primarul Comunei Bădești, Aurel N. S. Nicolae - Primarul Comunei Pietroșani, Ion Bratu - Notarul Comunei Pietroșani și Vasile Georgescu zis Țambal, făcând parte din comitetul de plasă pentru aplicarea legii privind reforma agrară al Plășii Domnești, în ziua de 8 aprilie 1945, pe la orele 16, însoțiți de mai mulți locuitori din comuna Bădești și Pietroșani, s-au dus la conacul reclamantei Zoe Calleya Baldovin, din comuna Pietroșani și sub pretext că întreg inventarul viu și mort de la conac intră în expropriere, a inventariat întreaga avere mobilă cu toată opunerea reclamantei, deși obiectele și vitele, afară de cele de tracțiune, sunt exceptate de la expropriere, după care au înființat o gardă compusă din 10 persoane în frunte cu inculpatul Vasile I. Georgescu zis Țambal, care a făcut de pază toată noaptea, în conacul reclamantei, în care timp V. I. Georgescu a intrat de mai multe ori în cameră peste reclamantă și a determinat-o să facă un act prin care să împartă la diferiți locuitori din comuna Bădești și Pietroșani, vitele și averea mobilă de la conac, lucru pe care reclamanta de teamă a nu fi omorâtă l-a făcut, încredințând actul inculpatului Vasile I. Georgescu.

¹⁰ Ion Mincu, *Însemnări personale*

¹¹ *Ibidem*

În aceeași noapte cum și în dimineața zilei de 9 aprilie 1945, mai mulți locuitori din comunele amintite, după îndemnul inculpaților au năvălit în conac și au ridicat vite, vehicule, saci de lână, cânepă și alte obiecte de gospodărie pe care o parte le-a împărțit iar o parte le-a dus la Primăriile respective.

În ceea ce privește faptele de delict săvârșite de mai mulți locuitori din comunele vecine în pădurile proprietatea reclamantei [...] să se cerceteze și să se ia măsuri în consecință dacă este cazul [...].

Cer Domnului Prim Președinte al Tribunalului Muscel, să binevoiască a lua măsuri [...].

Ca martori se vor cita: Ion Pavel, Ecaterina Ion Andronache, Ion Iordache, Gică Pavel, Gh. Davidescu, Nicolae Tache, Ion Gh. Popescu zis Dascălu, Nicolae N. M. Iordache și Ion V. P. Nițu.

Prim Procuror S. Bădescu¹².

Evident, deși au fost dați în judecată, niciunul dintre cei care au devalizat conacul din comuna Pietroșani nu a plătit nimic, cu atât mai mult cu cât cei care au condus acțiunea făceau parte din P.C.R. sau din formațiunile-satelit ale acestuia.

Iată și procesul verbal întocmit după devastarea conacului din Pietroșani:

„Proces-Verbal

Astăzi 9 aprilie 1945

Subsemnatul Micu Ion, primarul comunei Bădești, județul Muscel, având în vedere procesul-verbal al Comisiunii de plasă pentru reforma agrară din Plasa Domnești (întocmit de d-l Hristu Vladimir) prin care a dispus confiscarea inventarului viu și mort de la moșia Zoiei Calleia Baldovin din comuna Pietroșani, județul Muscel și diferite cereale de sămânță din care s-au împărțit comunelor Petroșani și Bădești, care fac parte din proprietatea numitei, pe ambele comuni.

Având în vedere că la comuna noastră Bădești s-au atribuit următoarele: doi cai, două vaci, patru porci, doi boi ; una căruță, un plug, una coasă, un cazan de fabricat țuică, 4 oi și grâu, 10 ddl. de secară, 4 ddl. de fasole și circa 2000 kg cânepă nelucrată care a fost confiscată de proprietară de la femeile din comuna Pietroșani și Bădești din lacurile de topit, această cânepă și lucrurile prevăzute în acest proces-verbal s-au împărțit locuitorilor din această comună după cum urmează:

1. Ion P. Negru, locuitor sărac, i s-a dat un cal
2. Ion Georgescu - „,-
3. Petre I. Bucur - „,- i s-a dat o vacă
4. Valeriu Barbu - „,- „,- „,
5. Gheorghe C. Dobrinoiu și tatăl său, o pereche de boi, una căruță (numiții fiind invalizi de război și absolut săraci)
6. Constantin Bâgneanu, i s-a dat una coasă
7. Nicolae Zevedei, i s-a dat un porc
8. Ion O. Iordache „,- „,
9. Ion Diaconu „,- „,
10. Vasile Georgescu „,- „,
11. Vasile Toader, i s-a dat un plug

¹² Arhivele Naționale, Direcția Județeană-Argeș (se va citi în continuare A.N.D.J. - Argeș), fond Prefectura Județului Muscel, dos. nr. 1/1946, f. 1.

12. Comitetului Comunal de împrumut și s-a dat un cazan de fabricat țuică, 4 oi și una trăsură pe arcuri ce vor fi date pentru Convenția de armistițiu când se va da ordin.

Cazanul și trăsura au fost restituite, nefăcând parte din inventarul agricol.

13. Grâul, secara, au fost date pentru cantina școlară locală pentru a se măcina și face pâine necesară copiilor care iau masa la cantină.

Cânepa s-a împărțit la femeile văduve de război sărace din comună și celor nevoiașe ale concetățenilor.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal.

Primar Membrii Comitetului de împrumut și

Ion Mincu Vasile Toader

Vasile Georgescu

Valeriu Barbu¹³.

Terenul insuficient, nemulțumirile de tot felul cauzate de lipsurile materiale, un anumit tip de comportament al Zoei Calleya Baldovin în raport cu sătenii dar și influența mare a puternicei celule de partid condusă de comuniști precum Ion Mincu, frații Iulian și Nicolae Vasilescu, Vasile Toader, Vasile Georgescu și alții, au făcut ca acțiunea din aprilie 1945 să se bucure de aprecierea bădeștenilor. Acesta a fost și argumentul pentru care la scrutinul electoral din 19 noiembrie 1946, la Bădești, a fost organizată o secție de votare, deși în jurul localității erau alte comune cu un număr mai mare de locuitori.

În aceeași zi în care decretul-lege pentru reforma agrară a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Theo Simionescu, prefectul județului Argeș, a trimis o notă telefonică către toate preturile din plasele județului, cu precizări privind aplicarea reformei:

„Primarii comunelor rurale sunt obligați ca după 10 zile de la publicarea legii în M.O. să întrunească în adunare generală pe toți țărani plugari din comuna respectivă, fără pământ sau care au pământ până la 5 ha teren proprietate, pentru alegerea comitetelor locale de împrumut și, compuse din 7-15 membrii. Comisiile de plasă se compun din membrii delegați din comitetele locale, fiecare comitet local trimite 2 delegați în comitetul de plasă. Președintele comitetului de plasă pentru reforma agrară va fi delegat de Ministrul Agriculturii și Domeniilor. Comitetele locale pe comune fac tabelele bunurilor agricole care urmează a fi trecute statului, tabelele celor îndreptățiți la împrumut și la repartizarea de inventar agricol trecut asupra statului, precum și tabelele comunelor lipsă de pășuni. Se preferă cei de pe front, concentrații și cei care au luptat contra Germaniei hitleriste. Pretorii să fie la înălțimea acestui mare act al guvernului, lucrând la popularizarea reformei agrare, iar cei care se vor distinge în această acțiune a aplicării legii vor fi bine notați¹⁴.

Pentru înfăptuirea reformei agrare s-au constituit comisii de plasă formate din câte doi membrii din fiecare comună, președinte fiind un muncitor. Interesant este că, spre exemplu, în județul Argeș, președinții proveneau din rândul muncitorilor din București. Astfel, președintele plășii Costești a fost muncitorul Vasile Marin de la Atelierele CFR Grivița din București; în fruntea plășii Curtea de Argeș a fost

¹³ Ion Mincu, *Însemnări personale*.

¹⁴ A.N.D.J.-Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dos. nr. 85/1945, f. 4.

muncitorul Alexandru Tudor, tot din București¹⁵. De asemenea, în fruntea plășilor Rociu, Pitești, Loviște, Jiblea, se aflau oameni tot din București¹⁶. În județul Argeș s-au constituit 15 comisii de plasă, care se deplasau zilnic pe teren pentru a susține comitetele locale de împrumut. Lucrările de împrumut s-au soldat ca și în județul vecin, Muscel, cu incidente și abuzuri. Astfel, într-o adresă a primăriei comunei Fâlfani către Prefectura județului Argeș, se arată că locuitorii satului Cochinești au trecut ei înșiși la împrumut fără a mai ține cont de comitetele alese¹⁷.

În comuna Merișani, „gărzile patriotice“ au bătut preotul comunei¹⁸, iar în comuna Mușetești proprietarii de plâng că „300 de țărani au atacat moșioarele noastre“, făcând apel al prefect să ia măsuri pentru că „altfel se face omor“¹⁹.

În însemnările zilnice ale moșieresei Sturdza din comuna Slobozia, plasa Dâmbovnic, posesoare a 595 ha se arată: „...28 mai, s-a adunat un inginer, un delegat de la camera agricolă și delegatul Frontului Plugarilor. Aceștia se uită la min ca la dracu...Astăzi 29 mai, vremea este întunecată, tot satul stă în fața primăriei și așteaptă întocmirea listei cu țărani ce urmează a fi împrumutați“²⁰.

La 19 mai 1945, președintele comisiei de împrumut a plășii Stoiceni, arată printr-o informare adresată Comitetului județean P.C.R. Argeș, că: „pe alocuri înfăptuirea reformei agrare s-a făcut cu părtinire, fapt care a produs anumite neînțelegeri“²¹. Informează cu indignare că „sunt oameni care au aparținut anumitor partide politice și tot timpul au umblat după profituri, spre exemplu pământ și pe care-l mai lucrau și-n dijmă“²².

Printre notele informative, dar și din rapoartele întocmite, reiese o anumită stare de spirit. Atmosfera din Stoiceni era încărcată. Țărani continuau să asculte sfaturile învățătorului Gheorghe Badea și ale preotului Marin Mihalcea, care încercau să împiedice abuzurile și fărâdelegile comuniștilor²³.

Marii proprietari au încercat să salveze din moșiile pe care le aveau. În acest sens Maria Zaharescu care stăpânea peste 300 ha de teren, a donat bisericii Mavrodolu din Pitești o suprafață de teren pentru ca biserica să facă o fermă model²⁴. Nu s-a reușit acest lucru deoarece conform art. nr. 19 din legea agrară se preciza că: „situația juridică a proprietăților pentru aplicarea prezentei legi este aceea constatată la data de 23 august 1944, cu excepția succesiunii deschise legal ulterior“²⁵.

Metoda cea mai frecventă pentru salvarea moșiilor era trecerea unor suprafețe de pământ pe numele copiilor, rudelor, apropiaților. Așa s-ar explica, pentru județul Argeș, diferența de pământ la aceeași persoană dintre anul 1944 și data expropriării.

¹⁵ *Ibidem*, fond Arhiva Comitetului regional P.C.R. Argeș, dos. nr. 20/1945-1948, f. 16.

¹⁶ *Ibidem*, f. 17.

¹⁷ Valentin Motreanu, *Reforma agrară din comunele Stolnici, Izbășești și Fâlfani, din județul Argeș (1864-1945)*, p. 27-28.

¹⁸ A.N.D.J.- Argeș, fond Primăria com. Merișani, dos. 102/1945, f. 13.

¹⁹ A.N.D.J.- Argeș, fond Prefectura jude. Argeș, dos. nr. 9348/1945, f. 23.

²⁰ A.N.D.J.- Argeș, fond Administratorul moșiei Slobozia, dos. nr. 36/1945, f. 44.

²¹ Arhiva Comitetului regional al P.C.R., fond 1, dos. nr. 20/1945, f. 14-15.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, p. 16.

²⁴ E vorba de soția prof.dr. Zaharescu Caraman din Ciupa.

²⁵ *Documente cu privire la politica agrară a P.M.R.*, Editura Politică, București, 1965, p. 9.

Spre exemplu, Zoia Caley Baldovin din comuna Cicănești, plasa Curtea de Argeș, avea în 1944 suprafața de 953 ha, iar în momentul exproprierii avea 733 ha (deci diferența fusese trecută pe numele altei persoane). Ion Gh. Cantacuzino din comuna Oești, aceeași plasă, avea 520 ha în 1944 și respectiv 232 ha la data exproprierii²⁶.

O altă metodă, pe deplin justificată, era recurgerea la instanță pentru anularea măsurilor luate de comitetele locale de împrumietărire aducându-se ca argument neconstituționalitatea legii de reformă agrară. Pentru a contracara acest val de procese cu mari sorti de izbândă pentru moșieri, în iunie 1947 a fost votată o lege prin care acțiunile legate de reforma agrară au fost declarate acte de guvernământ care nu pot fi atacate în justiție²⁷.

În atare condiții, județul Argeș se număra printre cele 32 de județe în care, la 8 ianuarie 1947, toate operațiunile în legătură cu reforma agrară erau complet terminate²⁸. În privința țăranilor împrumietăriți se constată diferențe: 7510 la 1 iunie 1946 și 9700 la 16 septembrie 1946. Aceasta demonstrează că la 1 iunie 1946 nu toți care fuseseră împrumietăriți primiseră și titluri de proprietate. Legat de acest aspect trebuie arătat că chiar la începutul colectivizării agriculturii, anul 1949, foarte mulți țărani nu intraseră în posesia titlurilor de proprietate. În județul Argeș din totalul de 17921 care erau îndreptățiți la împrumietărire, numai 9 700 au primit pământ. De menționat și faptul că cei împrumietăriți trebuiau să plătească o sumă pentru pământul primit, plată dată statului și nu proprietarilor așa cum ar fi fost firesc.

Situația privind reforma agrară din județul Argeș la 1 iunie 1946²⁹.

Nr. crt.	Plasa	Nr. moșii expropriate	Suprafață totală de teren a proprietarilor	Suprafața de teren expropriat (ha)	Cote rez. prop.	Îndreptățiți la împrumietărire	Nr. împrumietăriților
1.	Pitești	25	1222	695	527	3.200	1286
2.	Curtea de Argeș	39	3659	1902	1737	2500	874
3.	Dedulești	18	1204	526	668	1600	700
4.	Titești	6	160	10	150	520	20
5.	Costești	30	4477	2807	1650	3500	869
6.	Rociu	50	3884	2658	1226	4501	2581
7.	Jiblea	7	434	134	293	1200	623
8.	Stoiceni	7	382	212	170	1100	557
Total		182	15610	8934	6321	17.921	7510

²⁶ Prof. Ghiță St. Dumitru, *Lucrare de diplomă „Reforma agrară din 1944-1945 în județul Argeș“*, 1970, p. 45.

²⁷ C. Murgescu, *Reforma agrară din 1945*, Editura R.P.R., 1956, p. 161.

²⁸ *Ibidem*, p. 173.

²⁹ A.N.D.J.- Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dos. nr. 73/1946, f. 161.

O mare parte din moșiile expropriate au trecut la stat înființându-se ferme model. În județul Argeș, la 16 septembrie 1946, 878 ha de teren a devenit rezervă de stat³⁰. La aceste suprafețe se vor adăuga mai târziu și terenurile expropriate moșiilor mănăstirești, bisericesti și regale. În județul Argeș o astfel de fermă model a fost creată pe moșia lui Gheorghe Brătianu, în comuna Rătești.

Patru ani mai târziu, s-a dovedit că reforma agrară atât de mult trâmbițată de comuniști a fost de fapt un mijloc de propagandă. La Plenara C.C. P.C.R. din 3-5 martie 1949, a fost adoptat programul agrar de transformare socialistă a agriculturii. Ca urmare, chiar în anul 1949 au fost organizate pe plan național 56 C.A.P., care reunesc 4.048 gospodării țărănești cu o suprafață de 14.700 ha, iar în septembrie 1951 existau 1.083 C.A.P. cu 73.438 familii³¹. În județul Argeș printre primele C.A.P.-uri (foste G.A.C.-uri) au fost Slobozia, Stolnici, Rociu etc.

Pentru a capta simpatia românilor, comuniștii instalați la București, au trecut la înfăptuirea reformei agrare în anul 1945. Aplicarea reformei agrare în județul Argeș, ca și în celelalte din țară, s-a făcut în mod abuziv și ineficient pentru mulți țărani care, la începutul colectivizării, încă mai așteptau titlurile de proprietate.

ASPECTS REGARDING THE CARRYING OF THE AGRARIAN REFORM IN THE ARGEȘ COUNTY

Abstract

In the autumn of 1944, while the Romanian soldiers fought hard on the Western front, inside the country the social situation got more & more deteriorated because of the instigations of the communists organized as "patriotic guards" that instigated to violence & disobedience.

In order to obtain the sympathy of the Romanians, the communists established in Bucharest, started the agrarian reform in 1945. The carrying out of the agrarian reform in the Argeș County as well as in the other counties of the country, was abusively & inefficiently carried out; many peasants were still waiting the property deeds when collectivization began.

³⁰ A.N.D.J.- Argeș, fond Camera agricolă, dos. nr. 3725/1946, f.

³¹ Documente cu privire la politica agrară a P.M.R., Ed. Politică, București, 1965, p. 101.